

Volná pracovní místa zůstanou i nadále volná

Každý měsíc zveřejňované statistiky z trhu práce ukazují soustavný pokles nezaměstnanosti – podle některých metodik – až na historická minima. A tím spíše se na mysl vkrádá otázka, kam až nezaměstnanost může ještě poklesnout, aniž bychom museli hovořit o přehřívání ekonomiky.

Na druhé straně se stále hlasitěji ozývají zaměstnavatelé, kterým chybí zaměstnanci a podle průzkumů statistického úřadu se nedostatek pracovníků stává stále větší bariérou pro další růst zejména tuzemského průmyslu. Řady nezaměstnaných se tenčí a firmy mají stále větší problém získat potřebné kvalifikované i nekvalifikované zaměstnance.

Koho ovšem přesně firmy hledají a co vlastně konkrétně nabízejí? To zůstává obvykle skryto za celkovým počtem volných pracovních míst, který atakoval devítiletá maxima. Jaká vlastně je tato nabídka, zda se vůbec mění v čase, respektive zda firmy dokážou svoji nabídku vylepšit, aby zaměstnance skutečně získaly, nebo jsou tato volná místa jen statistikou „ležáků“, které zůstanou ladem až do příští recese, než zaniknou?

Nabídka míst roste a příliš se nemění

V osmi měsících jsme pravidelně sledovali a analyzovali inzeráty firem hledající zaměstnance, které jsou dostupné na stránkách Ministerstva práce a sociálních věcí a zároveň jsou dostupné na jednotlivých úřadech práce. Vyplývá z nich několik následujících, ne vždy překvapujících zjištění.

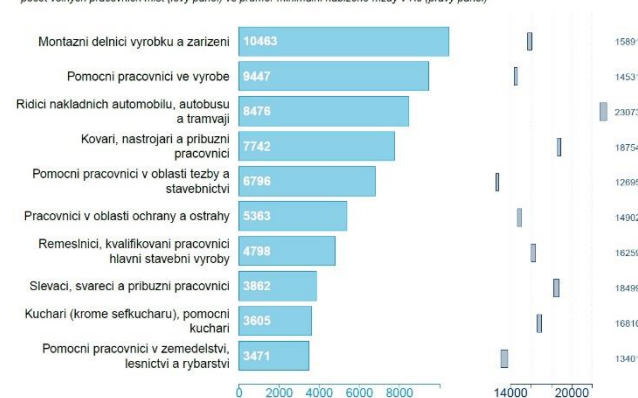
V první řadě lze konstatovat, že se počty nabízených míst soustavně zvyšují. Na konci června již dosáhly hranice 183 tisíc, což je vlastně nejvyšší hodnota od roku 2001. Hlavní zásluhu na tomto trendu má ekonomický růst vytvářející nová pracovní místa, nebo přesněji velmi silný výkon tuzemského průmyslu, kterému se plní jeho zakázkové knihy, zatímco se nedostatek zaměstnanců stává druhou největší překážkou pro jeho další expanzi. A možná nejenom z pohledu samotné výroby, ale i dalších investic.

Druhým zjištěním je, že se struktura nabízené práce v čase příliš nemění. Když každý týden projdeme nejčastěji nabízené pozice, vidíme v podstatě stále stejné profese a často i ty samé nabídky. To, co se občas změní, je pořadí, kde se na prvním a druhém místě střídají pomocní pracovníci ve výrobě a montážní dělníci. V první desítku

sestavené za obce s rozšířenou působností ČR dále nalezneme další dělnické profese, jako jsou kováři, nástrojář, svářeči, slévači, pomocní pracovníci v oblasti těžby a stavebnictví a řemeslníci. Vedle nich zůstávají stabilně nejhledanější řidiči nákladních automobilů, pracovníci ochrany a kuchaři. Následující graf ukazuje stav k 18. červenci jednak z pohledu počtu nabízených pozic, tak i průměrné nabízené mzdy, ze statistiky volných míst podle obcí s rozšířenou působností.

Nejhledanější pracovníci v ČR

počet volných pracovních míst (levý panel) vs. průměr minimální nabízené mzdy v Kč (pravý panel)

Zdroj: MPSV (data k 2017-07-18), CSOB

Třetím zajímavým faktem vyplývajícím z analýzy inzerátů nabídek volných pracovních míst je jejich stabilita. V podstatě třetina míst (inzerátů) zůstává už od začátku roku, tedy po více než šesti měsících, s největší pravděpodobností stále neobsazena, přijmeme-li předpoklad, že podniky jsou ochotny inzeráty stáhnout ihned po obsazení místa. Z pohledu počtu neměnných inzerátů jde především o tyto profese: kuchaři, svářeči, stavební dělníci, řidiči, čišníci a servírky atp.

Nemění se příliš ani nabízené mzdy

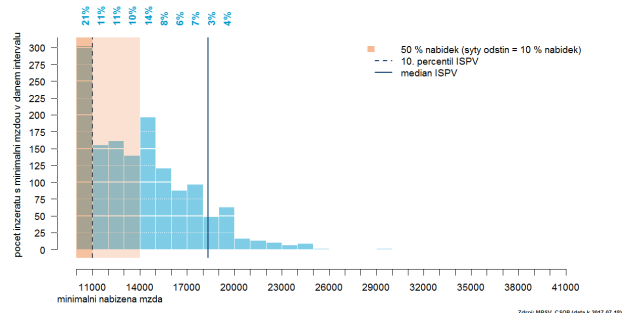
Je zajímavé, že i když se stále zvyšuje zájem o nové zaměstnance, nacházejí se mzdy nabízené v inzerátech často na úrovni či těsně v blízkosti státem stanovené minimální mzdy, respektive v prvním decilu mezd, které jsme zvolili pro srovnání i s vědomím, že v tomto případě jde o mzdová šetření za rok 2016 (vycházíme z podrobných statistik ISPV). Z následujících grafů vyplývá, jak aktuálně vypadají nabídky pro jednotlivé profese seřazené z pohledu nabízených mezd. Oranžové pole představuje první

polovinu inzerátů seřazených od nejnižších nabízených mezd, tmavě oranžové první decil. Je docela obvyklé s určitými výjimkami (viz číšníci s extrémně nízkou vykazovanou mzdou i nabídkami a řidiči, kteří se vymykají z důvodu velkorysejších nabídek u řidičů nákladních vozů), že nabízené mzdy výrazně zaostávají za mediánovými mzdami z loňského roku.

A nejen, že jsou to nabídky často mzdově nezajímavé, ale ani akutní nedostatek zaměstnanců s nabízenými mzdami v posledních pěti měsících příliš nehnul. Záměrně bereme v úvahu jenom letošní rok, protože došlo k výraznému posunu minimální a garantované mzdy. Zatímco se od konce roku do současnosti nabídka firem rozrostla o téměř 51 tisíc pozic, nabízená mzda se „vylepšila“ jen o několik stokorun. Konkrétně u dvou nejvíce hledaných profesí – pro zjednodušení kvalifikovaných a nekvalifikovaných dělníků – šlo o 300-400 korun, tedy o méně než 3 %. V podmínkách akutního nedostatku zaměstnanců tak rozhodně nejde o žádný velký skok směrem ke zvýšení atraktivnosti nabízené práce. Jde samozřejmě pouze o jeden dílčí pohled, který nemůže podchytit případné další ztraktivnění práce mimo mzdovou motivaci.

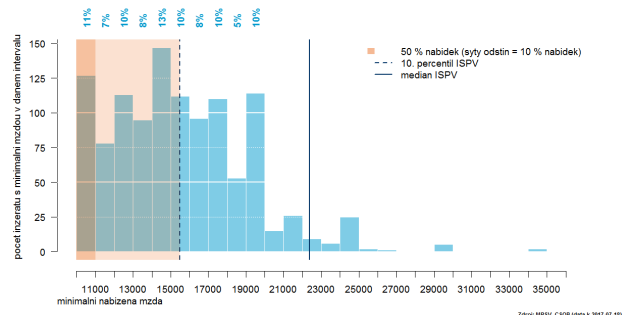
Pomocní pracovníci ve výrobě

histogram minimálních nabízených mezd pro danou pozici (kod pozice: 932; počet inzerátů: 1441)

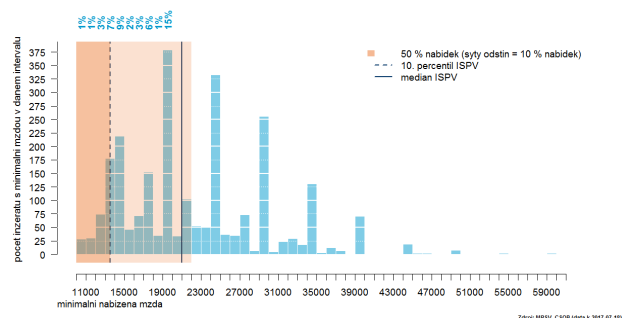
Montažní dělníci výrobu a zařízení

histogram minimálních nabízených mezd pro danou pozici (kod pozice: 821; počet inzerátů: 1136)

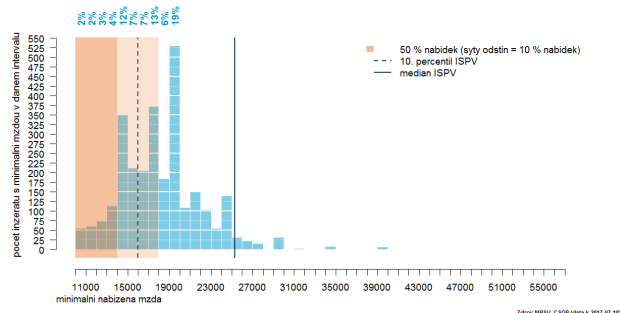
Řidiči nákladních automobilů, autobusu a tramvají

histogram minimálních nabízených mezd pro danou pozici (kod pozice: 833; počet inzerátů: 2538)

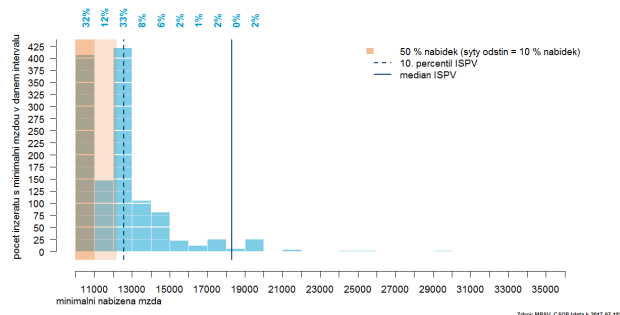
Kovari, nastrojari a příbuzní pracovníci

histogram minimálních nabízených mezd pro danou pozici (kod pozice: 722; počet inzerátů: 2853)

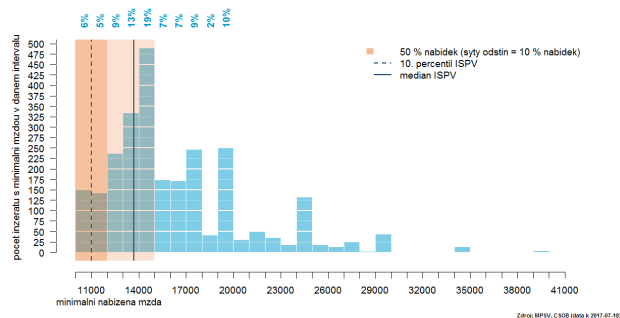
Pomocní pracovníci v oblasti tezby a stavebnictví

histogram minimálních nabízených mezd pro danou pozici (kod pozice: 931; počet inzerátů: 1272)

Kuchari (kromě sefkucharu), pomocní kuchari

histogram minimálních nabízených mezd pro danou pozici (kod pozice: 512; počet inzerátů: 2640)

Regionální soulad i rozdíly přetrvávají

Z podrobné analýzy nabízených míst vyplývá, že mezi jednotlivými regiony ČR existuje vysoká míra souladu co do hledaných pozic a současně i výrazné rozdíly pokud jde o nabízené mzdy na stejné pracovní pozice. Většina z deseti nejhledanějších profesí (opět vycházíme ze statistiky obcí s rozšířenou působností) se opakuje ve všech krajích, nicméně nabízené mzdy se mezi jednotlivými kraji výrazně

liší. A nejde vůbec o zanedbatelné rozdíly, které by bylo možné vysvětlit například specifickou pozicí Prahy, blízkostí hranic s Německem a Rakouskem, ekonomickým výkonem daného regionu apod. – viz obrázek na straně 5, 6 a 7.

Praha má zcela jinou pozici, než by se dalo předpokládat. Navzdory obecně vyšší průměrné či mediánové mzdě tam nabídky práce dokonce výrazně zaostávají u méně kvalifikovaných profesí, jako jsou pomocní dělníci ve výrobě a ve stavebnictví, řidiči i kvalifikovaní dělníci. Docela to nahrává úvaze o vlivu vyšší koncentrace zahraničních pracovníků, kteří v tomto případě nepřímo drží úroveň mezd u těchto profesí níže s výjimkou řidičů, kde jde spíše o rozdíl v požadované kvalifikaci.

Z naší pravidelné analýzy nabídky volných pracovních míst můžeme udělat následující závěry:

Nabídka volných míst se permanentně rozšiřuje, zatímco nezaměstnanost klesá na historická minima.

Atraktivita nabízených pracovních míst až na výjimky stagnuje, velmi často blízko minimální mzdy. Firmy tak obecně nedokáží pružně reagovat na situaci na trhu práce.

I nadále přetrvávají výrazné regionální rozdíly u jednotlivých nejvíce poptávaných dělnických profesí. Tyto rozdíly ovšem po většinou nejsou tak významné, aby motivovaly k migraci zaměstnanců v rámci ČR.

Mzdy nabízené u pomocných dělnických profesí silně zaostávají v Praze, což lze zdůvodnit i vyšší koncentrací zahraničních dělníků (hypotéza).

Zatímco v Praze vedou v rámci desítky nejžádanějších profesí z hlediska mezd IT pracovníci, ve většině ostatních krajů jsou to řidiči.

Kvalifikovaná práce nezaručuje vyšší mzdu než práce pomocná. Minimálně ve 13 okresech jsou nabídky pro pomocné dělníky výhodnější než pro ty ostatní.

BOX I.: Stručný popis datového souboru

Data o aktuální nabídce volných pracovních míst jsou dostupná na stránkách MPSV. Celkově se jedná zhruba o 40-60 tisíc inzerátů různých pracovních pozic. Data obsahují řadu údajů. Kromě textového popisu dané pozice se jedná například o požadované vzdělání, dále o údaje o tom, pro koho je daná pozice vhodná (například pro osoby se změněnou pracovní schopností apod.), o typu úvazku atd. V neposlední řadě pak inzeráty ve valné většině

případů obsahují i údaje o mzdě, jíž zaměstnavatel potenciálnímu zaměstnanci nabízí.

Mzdové údaje za danou pozici jsou dvojího druhu – minimální a maximální. My se v našich analýzách soustředíme *na minimální nabízené mzdy*. A to z toho důvodu, že tento údaj obsahuje výrazně vyšší množství inzerátů (v případě dat ze 17. května 2017 obsahuje údaj o maximální nabízené mzdě zhruba polovina inzerátů než údaj o minimální mzdě).

Dále bereme v úvahu pouze ty inzeráty, ve kterých firmy hledají zaměstnance na plný úvazek, typ mzdy je měsíční (mzdy vyjádřené hodinovou sazbou, kterých je relativně málo, nebereme v potaz) a minimální nabízená mzda je vyšší nebo rovna než zákonem stanovená hranice 11 tisíc korun (měsíčně).

Kromě dat z jednotlivých inzerátů zpracováváme i data o nejhledanějších pracovnících v obcích s rozšířenou působností, abychom zjistili, které pozice jsou vůbec nejhledanější (v okresech, krajích i v celé ČR). Tato data jsou dostupná rovněž z webu MPSV.

BOX II.: Stručný popis metodologie výpočtu průměrné mzdy

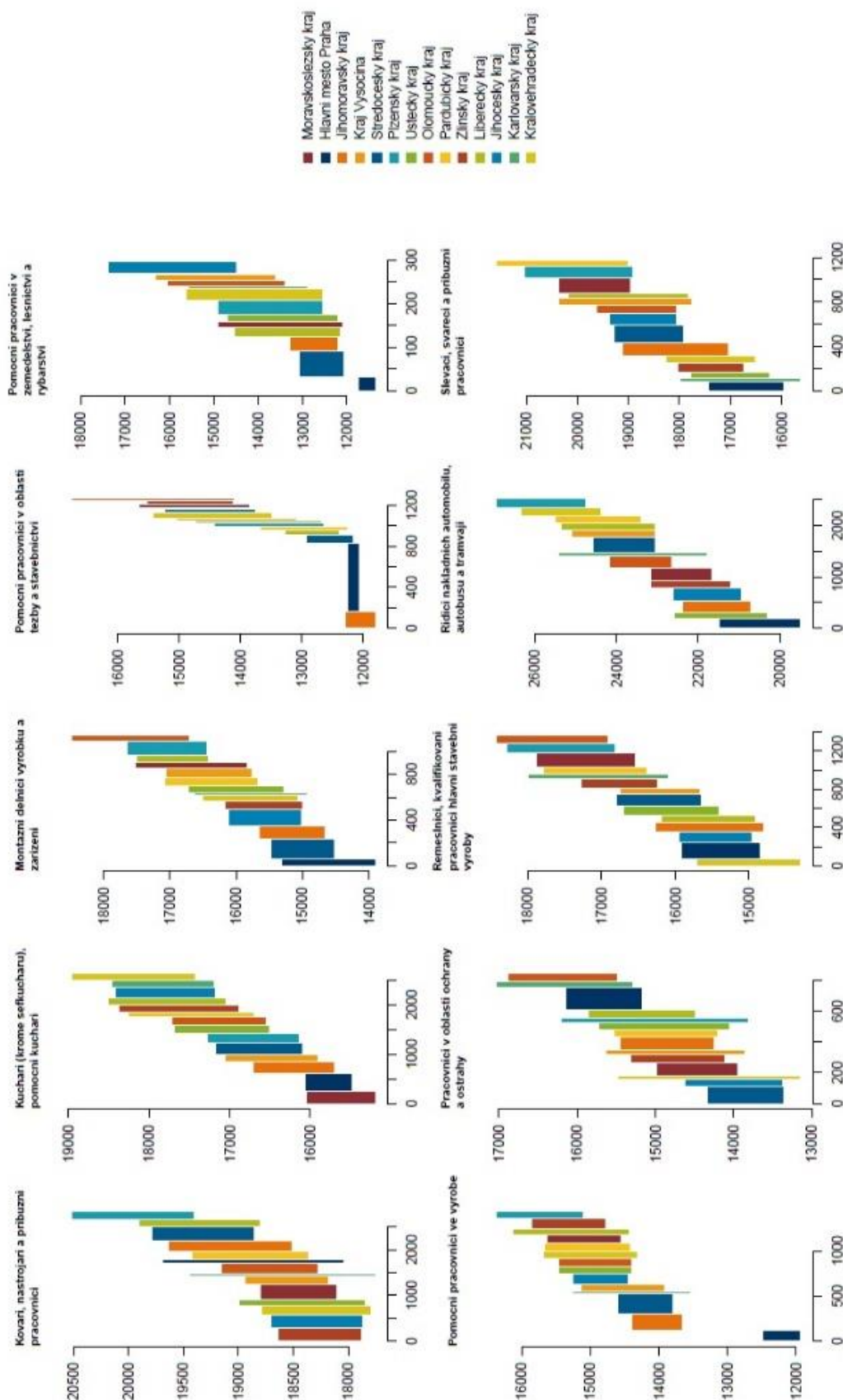
Inzeráty, které vyhovují našim kritériím (viz BOX I.), dělíme dle oblastí (krajů či okresů) a pracovních pozic (na úrovni třímístného kódu CZ-ISCO). Pro takto definované skupiny následně počítáme průměrnou minimální (viz BOX I.) nabízenou mzdu. Proto, abychom mohli posoudit, zda se průměry v jednotlivých krajích skutečně liší a zda nejde pouze o náhodu danou právě zveřejněnými inzeráty, stanovujeme interval, ve kterém se průměr nachází s 90% pravděpodobností.

Relativně s jistotou tak například můžeme konstatovat, že průměrná minimální nabízená mzda kuchařů v Královéhradeckém kraji je asi vyšší než ve valné většině ostatních krajů. Ne náhodou pak asi platí, že s druhou nejvyšší mzdou mohou v průměru v případě odpovědi na inzerát na úřadu práce počítat kuchaři v sousedním Pardubickém kraji.

Vzhledem k bezprostřednímu sousedství obou krajů a relativně malému překryvu obdélníků v grafu je však pravděpodobné, že kuchaři z Pardubického kraje, toho času bez zaměstnání, se možná může vyplatit i dojíždění za prací do sousedního kraje. O něco větší šířka obdélníku reprezentujícího Královéhradecký kraj navíc naznačuje, že počet inzerátů pro kuchaře je zde vyšší než v kraji Pardubickém.

Poptávka po pozicích po jednotlivých krajích

výbrane pozice, průměr nabízené MINIMÁLNÍ mzdy za danou pracovní pozici v dané oblasti, tis. Kč (osa Y), počet INZERÁTŮ (osa X)

Zdroj: MPSV (data k 2017-07-18), CSOB

Nabízené minimální mzdy (kraj)

vybrané pozice, průměr nabízené MINIMÁLNÍ mzdy za danou pracovní pozici v dané oblasti, barvy ukazují negativní/pozitivní odchylky od průměru

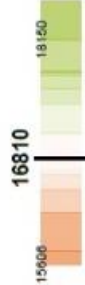
Kováři, nástrojáři a příbuzní pracovníci

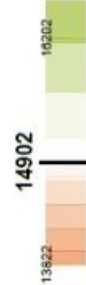
Pomocní pracovníci ve výrobě

Kuchari (kromě sefkucharů), pomocní kuchari

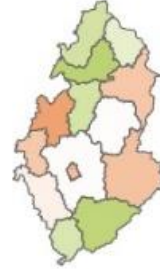
Pracovníci v oblasti ochrany a ostrahy

Montážní dělníci výrobku a zařízení

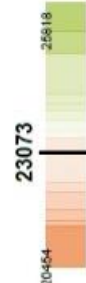
Řemeslníci, kvalifikovaní pracovníci hlavní stavební výroby

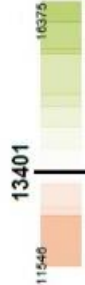
Pomocní pracovníci v oblasti těžby a stavebnictví

Ridiči nákladních automobilů, autobusů a tramvají

Pomocní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybnářství

Slevači, svaraři a příbuzní pracovníci

